

Otwarty dostęp do wyników badań naukowych w projektach finansowanych przez NCN

Justyna Zawada, Izabela Czeszek

Dział Informacji Naukowej i Promocji

Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

Grudzień 2023

[CC-BY-SA 4.0](#)

- Otwarty dostęp do publikacji w polityce Narodowego Centrum Nauki (NCN)
- Czasopisma naukowe
- Dane badawcze
- Otwarte dane badawcze
- Dlaczego należy deponować i udostępniać dane badawcze?
- Dlaczego warto deponować i udostępniać dane badawcze?
- Zarządzanie plikami danych badawczych
- Przygotowanie plików danych badawczych do udostępnienia
- Dane badawcze w UMW
- Jak deponować dane badawcze w Repozytorium PPM-UMW
- Pytania i odpowiedzi

**Otwarty dostęp do publikacji
w polityce Narodowego
Centrum Nauki (NCN)**

Definicja otwartego dostępu zawarta w [Polityce Narodowego Centrum Nauki dotyczącej otwartego dostępu do publikacji \(2020\)](#)

- udostępnienie publikacji w postaci cyfrowej w Internecie
- wyniki badań finansowanych ze środków publicznych
- umożliwienie ich bezpłatnego ponownego wykorzystania
- umożliwienie powielania, rozpowszechniania i dowolnego wykorzystania treści publikacji
- zgodnie z warunkami wolnej licencji Creative Commons – CC-BY (Uznanie autorstwa)

POLITYKA NARODOWEGO CENTRUM NAUKI DOTYCZĄCA OTWARTEGO DOSTĘPU DO PUBLIKACJI

Powszechny i bezpłatny dostęp do aktualnej wiedzy stanowi jeden z fundamentów funkcjonowania i rozwoju demokratycznego społeczeństwa. Koncepcja otwartego dostępu (z ang. *Open Access*) dotyczy udostępniania w postaci cyfrowej w Internecie publikacji naukowych i wyników badań finansowanych ze środków publicznych w celu umożliwienia bezpłatnego ich wykorzystania przez naukowców, studentów, przedsiębiorców i całe społeczeństwo. Otwarty dostęp do publikacji naukowych jest korzystny dla naukowców, gdyż przez większą dostępność danych przyczynia się do zwiększenia rozpoznawalności autorów w danej dziedzinie naukowej.

Zgodnie z polityką Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyjętą w październiku 2015 r. i opisaną w dokumencie pt.: *Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce* oraz założeniami [Planu S](#), podpisanego przez cOAlition S, którego członkiem jest Narodowe Centrum Nauki, przedstawiamy politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych, określającą zasady publikowania w otwartym dostępie wyników badań (głównie dotyczy to artykułów w recenzowanych czasopismach, ale także np. recenzowanych materiałów konferencyjnych, czy też oryginalnych danych badawczych) będących efektem realizacji projektów badawczych finansowanych lub współfinansowanych ze środków publicznych na naukę. Polityka ta nie obejmuje jeszcze zasad publikowania monografii, rozdziałów monografii i recenzowanych utworów zebranych. Polityka otwartego dostępu wchodzi w życie z dniem ogłoszenia obejmując projekty, których umowy o finansowanie i realizację zostaną podpisane po 1 stycznia 2021 r.

Centrum definiuje otwarty dostęp do publikacji, tzw. *open access* nie tylko jako darmowy dostęp do publikacji w internecie, ale także możliwość powielania, rozpowszechniania i dowolnego wykorzystania treści przez czytelnika, zgodnie z warunkami licencji praw autorskich CC-BY.

Korzyści z otwartego publikowania

- zwiększenie widoczności i cytowalności publikacji
- zwiększenie rozpoznawalności naukowców w określonej dziedzinie naukowej
- nawiązanie nowych kontaktów, rozpoczęcie nowej współpracy
- zwiększenie dostępności do wyników badań naukowych w skali międzynarodowej

(Bednarek-Michalska 2010; Instrukcja. Polityka NCN... 2020; Zarządzenie nr 38/2020... 2020)

Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki

Polityka NCN dotycząca otwartego dostępu do publikacji:

- dotyczy publikacji będących efektem realizacji projektów badawczych, stypendiów i staży naukowych oraz działań naukowych finansowanych lub współfinansowanych przez NCN,
- obowiązuje dla projektów badawczych, stypendiów naukowych, staży i działań naukowych wyłonionych do finansowania od konkursów ogłoszonych 16.06.2020 r., do których umowy o realizację i finansowanie zostały podpisane po 1.01.2021 r.,
- nie dotyczy monografii, rozdziałów w monografiach i recenzowanych utworów zebranych.

Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki

- NCN wymaga upowszechniania prac będących efektem realizacji projektów badawczych w modelu natychmiastowego, otwartego dostępu (bez embarga czasowego).
- Wymóg publikowania w formie otwartego dostępu jest integralną częścią zapisów umowy o realizację i finansowanie projektu badawczego i jest warunkiem koniecznym do uznania publikacji jako rezultatu realizacji projektu, w tym podstawy kwalifikowalności kosztów zakończonego projektu.
- Zgodność z zapisami polityki otwartości jest weryfikowana w raporcie rocznym i końcowym.

Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki

Publikacje będące efektem realizacji projektów muszą:

- być dostępne w otwartym dostępie na licencji CC-BY,
- posiadać adnotację o finansowaniu ze środków projektu,
- posiadać unikalny stały identyfikator (np. DOI, URN, Handle).

Author Accepted Manuscript (AAM)

ostateczna, stworzona przez autora wersja manuskryptu, która obejmuje wszelkie zmiany dokonane po recenzji i została zaakceptowana do publikacji przez czasopismo

(inaczej postprint)

Version of Record (VoR)

wersja manuskryptu opublikowana w czasopiśmie z zestawem czcionek i grafiką odpowiadającą systemowi identyfikacji wizualnej czasopisma

(wersja opublikowana, pdf wydawcy)

(Instrukcja. Polityka NCN... 2020)

Ścieżki publikacyjne zgodne z polityką otwartości NCN

Ścieżka 1

czasopisma / platformy *full open access* zarejestrowane lub będące na etapie rejestracji w DOAJ

tzw. złoty model otwartego dostępu (gold open access)

= otwarty dostęp do publikacji zaraz po jej opublikowaniu na stronie wydawnictwa lub na innej platformie będącej własnością wydawcy

Ścieżka 2

czasopisma subskrypcyjne (hybrydowe)

tzw. zielony model otwartego dostępu (green open access; self-archiving)

Ścieżka 3

czasopisma objęte licencją otwartego dostępu w ramach tzw. umów transformacyjnych

= czasopisma hybrydowe, które zobowiązały się do przekształcenia w czasopisma typu full open access

(Instrukcja. Polityka NCN... 2020; Wskazówki dotyczące poprawnego...; Zarządzenie nr 38/2020... 2020)

The screenshot shows the DOAJ website homepage. At the top, there is a navigation bar with the DOAJ logo (OPEN GLOBAL TRUSTED) and links for SUPPORT, APPLY, and SEARCH. Below this, there are dropdown menus for SEARCH, DOCUMENTATION, and ABOUT, along with a LOGIN link. The main heading reads "DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS" and "Find open access journals & articles." There are radio buttons for "Journals" (selected) and "Articles". A search bar is present with a dropdown menu set to "In all fields" and a yellow "SEARCH" button. Below the search bar, there are four statistics: 80 LANGUAGES, 135 COUNTRIES REPRESENTED, 13,451 JOURNALS WITHOUT APCs (highlighted with a red dashed box), and 19,989 JOURNALS. To the right, a large circular graphic displays 9,421,682 ARTICLE RECORDS.

DOAJ, <https://doaj.org/>

Ścieżka 2

- pod warunkiem, że VoR lub AAM zostanie bezpośrednio przez wydawcę lub autora opublikowane w otwartym repozytorium w momencie ukazania się publikacji on-line (bez embarga czasowego)
- repozytorium musi być zarejestrowane w OpenDOAR

Ścieżka 3

- umowy transformacyjne muszą być zarejestrowane w rejestrze prowadzonym przez Efficiency and Standards for Article Charges (ESAC-registry)
- czasopisma muszą umożliwić autorom opublikowanie ich oryginalnych artykułów naukowych w otwartym dostępie

(Zarządzenie nr 38/2020... 2020)

Ścieżka 2

- do 31.12.2025 r. – embargo jest możliwe pod warunkiem, że preprint pracy, od razu po jej opublikowaniu na stronie wydawcy, zostanie udostępniony na licencji CC-BY w repozytorium
- po upływie embargo wersja AAM zostanie udostępniona w repozytorium
- repozytorium musi być zarejestrowane w OpenDOAR

Pismo w sprawie złagodzenia zapisów dotyczących polityki otwartości NCN z dn. 11.10.2023

(Błocki 2023)

Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR)

The screenshot shows the OpenDOAR website homepage. At the top, there is a blue navigation bar with the 'OpenDOAR' logo and several menu items: 'About', 'Directory', 'Statistics', 'Tools and support', 'Our Work', and 'Contact'. Below the navigation bar, the main content area has a white background. It starts with a 'Welcome to OpenDOAR' heading, followed by a paragraph explaining that OpenDOAR is a quality-assured, global Directory of Open Access Repositories. Below this text is a search interface with a text input field labeled 'Repository Name', a 'Search' button, and two additional buttons: 'Browse by Country' and 'Advanced Search'. At the bottom of the main content area, there are three white boxes with green and purple accents. The first box is titled 'Open access services from Jisc' and describes services to support open access. The second box is titled 'Sherpa Services' and describes helping authors and institutions make informed decisions. The third box is titled 'Managing open access costs' and describes a guide from Jisc.

OpenDOAR, <https://v2.sherpa.ac.uk/opendoar/>

Koszty zgodne z polityką otwartości NCN

Ścieżka 1

Kwalifikowalne koszty Article Processing Charges (APC)

Ścieżka 2

Niekwalifikowalne koszty Article Processing Charges (APC)

Ścieżka 3

Kwalifikowalne koszty Article Processing Charges (APC)

(Zarządzenie nr 38/2020... 2020)

Ścieżki publikacyjne zgodne z polityką otwartości NCN

Instrukcja. Polityka NCN dotycząca otwartego dostępu do publikacji (2021)

	Ścieżka 1	Ścieżka 2	Ścieżka 3
Rodzaj czasopisma	Full-open access	Subskrypcyjne	Transformacyjne, objęte licencją w ramach umowy transformacyjnej
Rodzaj udostępnionego manuskryptu	Praca opublikowana na stronie internetowej czasopisma + ewentualnie wersja AAM/VoR udostępniona w repozytorium	AAM lub VoR udostępnione w repozytorium	Praca opublikowana na stronie internetowej czasopisma + ewentualnie wersja AAM/VoR udostępniona w repozytorium
Embargo czasowe na AAM	Nie dotyczy, jeśli praca została opublikowana przez wydawcę zgodnie z wymogami ścieżki 1	Brak embargo – AAM musi zostać udostępnione w momencie ukazania się publikacji on-line na stronie czasopisma	Nie dotyczy, jeśli praca została opublikowana przez wydawcę zgodnie z wymogami ścieżki 3
Wymagane licencje (więcej o licencjach tutaj)	CC-BY 4.0 (uznanie autorstwa)	CC-BY 4.0 (uznanie autorstwa) (przynajmniej AAM lub VoR)	CC-BY 4.0 (uznanie autorstwa) lub CC-BY-SA 4.0 (uznanie autorstwa – na tych samych warunkach)
	możliwość zastosowania licencji CC-BY-ND (uznanie autorstwa bez utworów zależnych)		

Kwalifikowalne koszty wydawnicze	Article Processing Charges (APC)	Koszty są niekwalifikowalne	Article Processing Charges (APC) (pod warunkiem, że praca została przyjęta do druku lub opublikowana do 31 grudnia 2024 r.)
Inne warunki	Brak	Repozytorium, w którym zostanie umieszczony manuskrypt (AAM lub VoR), musi być zarejestrowane w openDOAR	Koszty są kwalifikowalne do 31 grudnia 2024 r. Czasopismo musi być objęte umową umieszczoną na liście ESAC Licencje Wirtualnej Biblioteki Nauki na 2021 rok są dostępne tutaj Lista czasopism transformacyjnych jest dostępna tutaj

CC-BY

Uznanie autorstwa

CC-BY-SA

Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach

CC-BY-ND

Uznanie autorstwa – Bez utworów zależnych

CC-BY-NC

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne

CC-BY-NC-SA

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach

CC-BY-NC-ND

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych

Wyszukiwarka afiliacji

Zobacz

Uniwersytecki Szpital Kliniczny we Wrocławiu

Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza-Radeckiego jest jednym z największych, wielospecjalistycznych ośrodków zdrowia w kraju, który

UNIWERSYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU

Wyszukiwarka afiliacji pracowników UMW

Proszę wpisać **tylko** nazwisko:

Szukaj

Czasopisma naukowe

- Publikacje będące efektem realizacji projektów należy publikować w wydawnictwach funkcjonujących w obiegu międzynarodowym i zapewniających rzetelny proces oceny merytorycznej.
- Wysyłając pracę do opublikowania w czasopiśmie należy upewnić się, że spełnia ono wymogi polityki otwartego dostępu NCN.
- Narzędzia pomocne w weryfikacji czasopism:
  - Journal Checker Tool
  - Think Check Submit
  - Sherpa Romeo

(Instrukcja. Polityka NCN... 2020)

English Français

JOURNAL CHECKER TOOL

Which publishing options are supported by your funder's OA policy?

JOURNAL MY FUNDER MY INSTITUTION

By ISSN or title + By funder name + By ROR or name =

No affiliation

 Plan S
Making full & immediate
Open Access a reality

[SEND US FEEDBACK](#)

cOAlition S Office
European Science Foundation

Transformative Journals • Transformative Agreements Public Data • Transformative Agreements Search •
Exception Lists • Journals participating in JCS • API Documentation

Journal Checker Tool, <https://journalcheckertool.org/>

Rezultat wyszukiwania w „Journal Checker Tool”	Zgodność ze ścieżką Polityki NCN dot. otwartego dostępu	Dodatkowe wyjaśnienia
Full Open Access	Ścieżka 1	<ul style="list-style-type: none"> koszty APC są kwalifikowalne; autor musi się upewnić, że praca zostanie udostępniona na licencji CC-BY⁸; dopuszczane jest zastosowanie licencji CC-BY-ND⁹
Self-archiving	Ścieżka 2	<ul style="list-style-type: none"> czasopismo jest hybrydowe lub transformacyjne / objęte umową transformacyjną; po opublikowaniu pracy przez wydawnictwo, można zdeponować wersję AAM w repozytorium na licencji CC-BY⁸, bez embarga czasowego (wersja VoR będzie dostępna odpłatnie na stronie czasopisma); w przypadku jeśli wydawnictwo nie zgodzi się na zniesienie embarga mimo podjętych przez autora negocjacji (w tym wskazania, że jest to wymów umowy agencji finansującej badania) należy skontaktować się z NCN; koszty APC w ramach tej ścieżki są niekwalifikowane; dopuszczane jest zastosowanie licencji CC-BY-ND⁹
Compliance through self-archiving using rights retention	Ścieżka 2	<ul style="list-style-type: none"> czasopismo jest hybrydowe lub transformacyjne / objęte umową transformacyjną; w ramach tej ścieżki koszty APC są niekwalifikowane; sugerujemy, by składając manuskrypt do czasopisma zawierać w <i>Acknowledgements</i> i w tzw. <i>cover letter</i>, następującą klauzulę RRS: "This research was funded in whole or in part by [Funder] [Grant number]. For the purpose of Open Access, the author has applied a CC-BY public copyright licence to any Author Accepted Manuscript (AAM) version arising from this submission"; autor musi się upewnić podpisując umowę z wydawcą, że prawa autorskie zostaną zachowane przez autora manuskryptu (w przypadku gdy umowa przenosi prawa autorskie, należy wskazać w wydawnictwie, że umowa grantowa, z której finansowane są badania, narzuca obowiązek zachowania praw autorskich przez autora; w przypadku braku zgody wydawcy, należy skontaktować się z NCN); po opublikowaniu pracy przez wydawnictwo, można zdeponować wersję AAM w repozytorium na licencji CC-BY⁸, bez embarga czasowego (wersja VoR będzie dostępna odpłatnie na stronie czasopisma); w przypadku jeśli wydawnictwo nie zgodzi się na zniesienie embarga mimo podjętych przez autora negocjacji (w tym wskazania, że jest to wymów umowy agencji finansującej badania) należy skontaktować się z NCN; dopuszczane jest zastosowanie licencji CC-BY-ND⁹

Instrukcja. Polityka NCN dotycząca otwartego dostępu do publikacji (2021)

Transformative Journal	Ścieżka 3	<ul style="list-style-type: none"> koszty APC są kwalifikowalne; autor musi upewnić się, że praca zostanie udostępniona na licencji CC-BY⁸ lub CC-BY-SA¹⁰; dopuszczane jest zastosowanie licencji CC-BY-ND⁹
Transformative Agreement	Ścieżka 3	<ul style="list-style-type: none"> należy się upewnić, że instytucja, w której afiliowany jest autor korespondencyjny, została objęta licencją w ramach umowy transformacyjnej (lista krajowych umów transformacyjnych, w tym licencji konsorcyjnych jest dostępna tutaj); koszty APC są kwalifikowalne; autor musi się upewnić, że praca zostanie udostępniona na licencji CC-BY⁸ lub CC-BY-SA¹⁰; dopuszczane jest zastosowanie licencji CC-BY-ND⁹

⁸ zalecana domyślnie: CC-BY 4.0

⁹ zalecana domyślnie: CC-BY-ND 4.0

¹⁰ zalecana domyślnie: CC-BY-SA 4.0

The Lancet (Elsevier), ISSN: 0140-6736, 1474-547X

National Science Centre, Poland (NCN)

Wroclaw Medical University (Uniwersytet Medycz

The following publishing options are aligned with your funder's OA policy.

TRANSFORMATIVE AGREEMENT

The corresponding author of the submitted article must be based at an institution within this transformative agreement for it to provide a route to compliance.

Other conditions may also be in place around publishing through this agreement.

[Make sure to read this information.](#)

The Lancet is part of a transformative agreement between Elsevier and Wroclaw Medical University which expires on 2024-12-31

COMPLIANCE THROUGH SELF-ARCHIVING USING RIGHTS RETENTION

Your funder's grant conditions set out how you can retain sufficient rights to self-archive the Author Accepted Manuscript in any OA repository. Publishing fees do not apply with this route.

 Caution required

TRANSPARENT PRICE AND SERVICE DATA

The Lancet has not provided any price or service data to the [Journal Comparison Service](#)

[Click here to learn more](#)

The screenshot shows the Think Check Submit website. At the top, there are three navigation buttons: 'THINK' (red with an exclamation mark), 'CHECK' (orange with a checkmark), and 'SUBMIT' (green with a right arrow). To the right, there is a navigation menu with links for 'Books & Chapters', 'Journals', 'Resources', 'News', and 'About', along with search and accessibility icons. The main heading is 'Identify trusted publishers for your research'. Below it, a paragraph explains the initiative's goals: 'Through a range of tools and practical resources, this international, cross-sector initiative aims to educate researchers, promote integrity, and build trust in credible research and publications.' There are two buttons: 'Books & Chapters' and 'Journals'. A tablet graphic displays a 'CHECK' section with the text 'Reference this list for your chosen publisher to check if it is trusted.' and a list of five questions, each with a green checkmark icon. At the bottom, there are three colored boxes: a red 'Think' box with a question, an orange 'Check' box with a description, and a green 'Submit' box with a condition.

THINK **CHECK** **SUBMIT**

Books & Chapters Journals Resources News About

Identify trusted publishers for your research

Through a range of **tools and practical resources**, this international, cross-sector initiative aims to **educate researchers, promote integrity**, and **build trust in credible research and publications**.

Books & Chapters Journals

CHECK

Reference this list for your chosen publisher to check if it is trusted.

Do you or your colleagues know the publisher to

- Have you read any books or chapters from this publisher before?
- Is it easy to discover the latest books distributed by this publisher?
- Is it clear how they distribute the books?
- Can you tell what formats the books are available in and what price levels?
- Do the academic editors have a proven record in your field?

Think

Are you submitting your research to a trusted journal or publisher? Is it the right journal or book for your work?

Check

Use our check list to assess the journal or publisher.

Submit

Only if you can answer 'yes' to the questions on our check list.

Think Check Submit, <https://thinkchecksubmit.org/>

! THINK **✓** CHECK **>** SUBMIT

✓ **Sprawdź**

Zweryfikuj wstępnie wybrane czasopismo, odpowiadając na poniższe pytania.

Czy Twoi współpracownicy znają to czasopismo?

- Czy czytałeś wcześniej artykuły z tego czasopisma?
- Jak łatwo jest znaleźć bieżące treści czasopisma?

Czy możesz łatwo zidentyfikować wydawcę i się z nim skontaktować?

- Czy nazwa wydawcy jest przedstawiona w sposób łatwo dostępny na stronie czasopisma?
- Czy możesz skontaktować się z wydawcą telefonicznie, drogą mailową i tradycyjną pocztą?
- Czy czasopismo jasno określa rodzaj prowadzonej recenzji naukowej?
- Czy artykuły są indeksowane w serwisach, z których korzystasz?

Czy jest jasno określone jakiego rodzaju opłaty będą naliczone?

- Czy strona czasopisma wyjaśnia za co i kiedy te opłaty są naliczane?

Czy rozpoznasz członków redakcji czasopisma?

- Czy słyszałeś kiedyś o członkach redakcji?
- Czy członkowie rady czasopisma wspominają o nim na swoich prywatnych stronach?

Books & Chapters Journals Resources News About

Bulgarian >

Catalan >

Croatian >

Chinese (Simplified) >

Chinese (Traditional) >

Czech >

Danish >

Fijian >

Finnish >

French >

Galician >

German >

Greek >

Hausa >

Hindi >

Hungarian >

Icelandic >

Indonesian >

Italian >

Japanese >

Kazakh >

Korean >

Think Check Submit, <https://thinkchecksubmit.org/>

The screenshot shows the Sherpa Romeo website. At the top, there is a green header with the text "Sherpa Romeo" and a navigation menu with buttons for "About", "Search", "TJ List", "Statistics", "Help", "Support Us", "Contact", and "Admin". Below the header, the main content area has a white background. It starts with a "Welcome to Sherpa Romeo" heading, followed by a paragraph explaining the service: "Sherpa Romeo is an online resource that aggregates and analyses publisher open access policies from around the world and provides summaries of publisher copyright and open access archiving policies on a journal-by-journal basis." Below this is a prompt: "Enter a journal title or issn, or a publisher name below:". There are two search input fields: "Journal Title or ISSN" and "Publisher Name", each with a "Search" button. Below the search fields are two buttons: "Browse by Country" and "Browse by Publisher". At the bottom of the main content area, there are three service cards. The first card is titled "Open access services from Jisc" and describes "Services to support open access". The second card is titled "Sherpa Services" and describes "Helping authors and institutions make informed and confident decisions in open access publication and compliance." The third card is titled "Managing open access costs" and describes "A guide from Jisc".

SherpaRomeo, <https://v2.sherpa.ac.uk/romeo/>

Fałszywe czasopisma (hijacked journals):

- fałszywe strony internetowe czasopism do złudzenia przypominające istniejące czasopisma naukowe
- skopiowane informacje o czasopiśmie, np. tytuł, numer ISSN, adres wydawnictwa
- najczęściej tytuły niewielkich wydawnictw o niskim wskaźniku Impact Factor

Gazeta Uczelniana
2015 nr 213

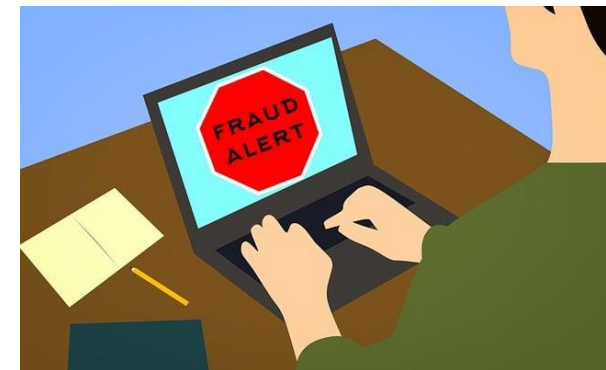
Monika Górską

Jak ustrzec się przed internetowymi oszustami, czyli uwaga na fałszywe czasopisma i „drapieżnych wydawców”!

Rozwój kariery naukowej łączy się z publikowaniem. Proces wydawania prac naukowych, szczególnie w czasopiśmie prestiżowych, bywa żmudny i nie zawsze kończy się sukcesem. Nadzieje naukowców mogą rozbudzać zalewające ich elektroniczne skrzynki

Zmiany jakie są dokonywane na fałszywych stronach to przede wszystkim profil czasopisma (z wąskospecjalistycznego na multidyscyplinarny), częstotliwość wydawania, język publikacji, nazwisko redaktora naczelnego, skład rady naukowej,

Wśród sfalszowanych tytułów znalazły się m.in. austriacka „Wulfenia” (ISSN 1561-882X), szwajcarskie „Archives de Sciences” (ISSN 1661-464X) i polski „Sylwan” (ISSN 0039-7660). Autenticzność czasopisma zweryfikować można przez:

(Górska 2015)

Drapieżni wydawcy i czasopisma (predatory publishers, predatory journals):

- nie zachowują odpowiednich standardów naukowych podczas procesu recenzyjnego artykułów zgłaszanych do publikacji
- przedkładają swój własny zysk ponad etykę badań naukowych i zasady publikowania wyników, dlatego najczęściej publikują artykuły za opłatą w tzw. *złotym otwartym dostępie*

- NCN: opublikowanie artykułu w czasopiśmie drapieżnym wiąże się z koniecznością usunięcia numeru projektu z publikacji, wykluczenia jej z raportu i zwrotu kosztów poniesionych na jej opublikowanie

(Błocki 2018)

Drapieżni wydawcy i czasopisma (predatory publishers, predatory journals):

- tytuły są łudząco podobne do tytułów znanych czasopism
- profil ogólny (multidyscyplinarny)
- krótki proces publikacyjny, brak przejrzystych informacji o procesie recenzowania
- opłaty za otwarty dostęp, ALE brak przejrzystych informacji o opłatach na stronie internetowej
- agresywna kampania mailowa, zachęcająca do nadsyłania prac lub udziału w Komitecie Redakcyjnym

(Błocki 2018; Górska 2015)

Drapieżni wydawcy i czasopisma (predatory publishers, predatory journals):

- w składzie redakcji – fikcyjne nazwiska LUB nazwiska znanych naukowców bez ich zgody
- brak lub fałszywe dane adresowe wydawcy
- fałszywy wskaźnik Impact Factor

(Błocki 2018; Górska 2015)

Jak się przed nimi ustrzec?

- przed wysłaniem manuskryptu – Think Check Submit
- zweryfikowanie informacji o czasopiśmie w Journal Citation Reports (JCR), DOAJ
- sprawdzenie czy artykuły z danego czasopisma są indeksowane w uznanych bazach naukowych (Scopus, Web of Science Core Collection)
- sprawdzenie, czy są dostępne artykuły z poprzednich numerów
- weryfikacja adresu IP (IPAddress.com)

(Górska 2015)

Dane badawcze

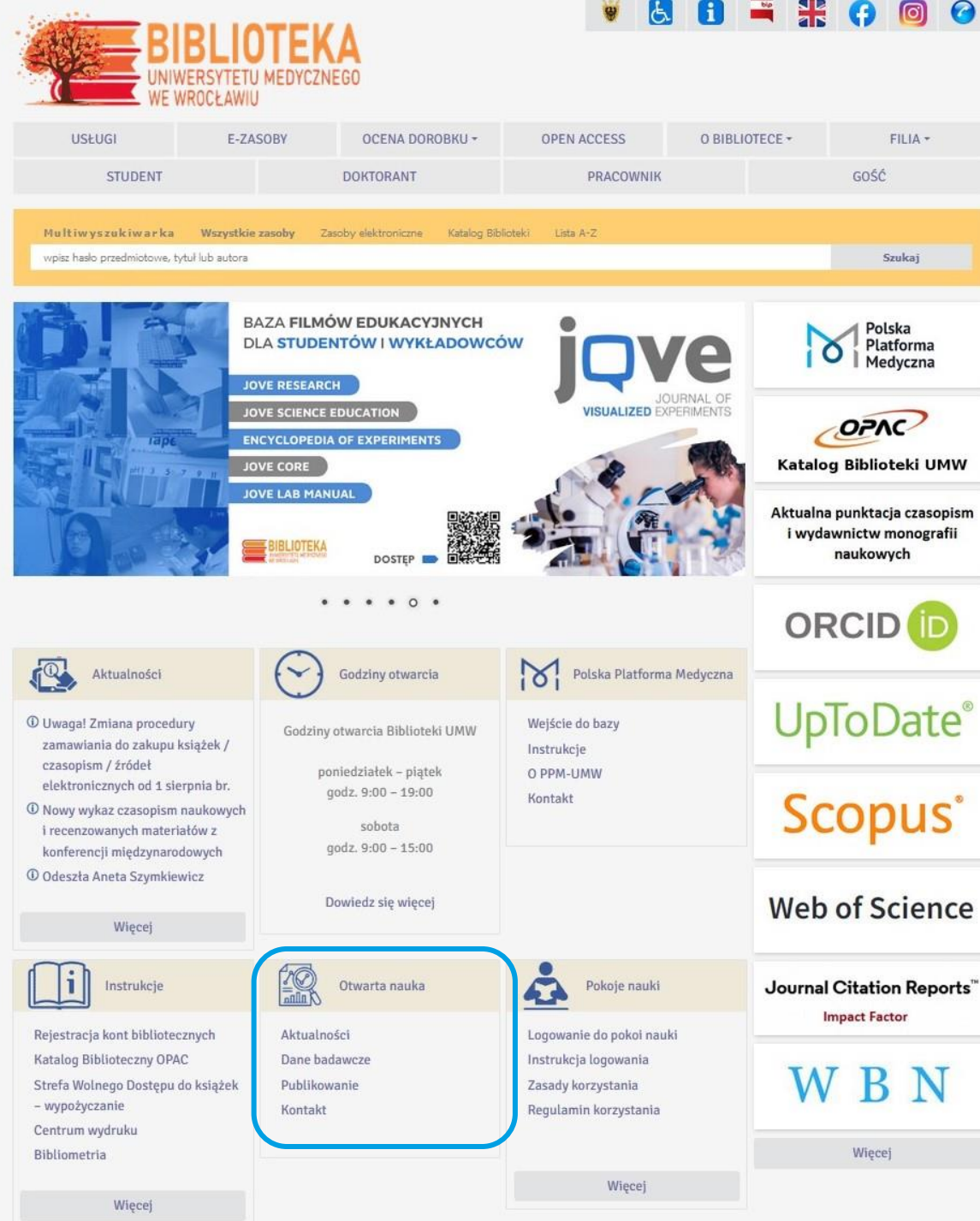

Dane badawcze na stronie internetowej Biblioteki UMW

<https://bg.umw.edu.pl/>

The screenshot shows the homepage of the Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. At the top, there are navigation menus for 'USŁUGI' (Services) and 'E-ZASOBY' (E-resources), with sub-menus for 'STUDENT', 'DOKTORANT', 'PRACOWNIK', and 'GOŚĆ'. A search bar is located below the navigation. The main banner features the 'JOVE' logo and a list of resources: JOVE RESEARCH, JOVE SCIENCE EDUCATION, ENCYCLOPEDIA OF EXPERIMENTS, JOVE CORE, and JOVE LAB MANUAL. Below the banner, there are several informational boxes: 'Aktualności' (News) with a notice about book purchase procedures, 'Godziny otwarcia' (Opening hours) for the library, and 'Polska Platforma Medyczna' (Polish Medical Platform) with links to instructions and contact. A blue box highlights the 'Otwarta nauka' (Open Science) section, which includes 'Aktualności', 'Dane badawcze', 'Publikowanie', and 'Kontakt'. Other sections include 'Instrukcje' (Instructions), 'Pokoje nauki' (Study rooms), and various academic databases like 'Polska Platforma Medyczna', 'OPAC', 'ORCID ID', 'UpToDate', 'Scopus', 'Web of Science', and 'Journal Citation Reports'. The footer contains the library logo and name.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego**
- **Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego**

” Informacje (dokumenty) w formie cyfrowej, inne niż publikacje naukowe, gromadzone lub produkowane w ramach działalności naukowej, wykorzystywane jako dowody w procesie badawczym, służące do weryfikacji poprawności ustaleń i wyników badań. ”

W jakiej postaci występują dane badawcze?

- dane liczbowe, statystyki, pomiary
- dane tekstowe (dokumenty, notatki)
- wyniki eksperymentów
- kwestionariusze, wyniki badań ankietowych
- nagrania audio i wideo,
- dane wizualne (obrazy, fotografie)
- zawartość baz danych
- oprogramowanie
- modele matematyczne, algorytmy
- wyniki symulacji komputerowych
- protokoły laboratoryjne
- opisy metodologiczne
- próbki laboratoryjne, artefakty, obiekty
- metadane
- ...

(Gruenpeter 2019b; Grygorowicz i in. 2019; Hoffman-Sommer i.in. 2016; Strzelczyk 2017; Rożniakowska-Kłosińska 2018;)

Otwarte dane badawcze

Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego:

- Informacje sektora publicznego udostępniane lub przekazywane w postaci elektronicznej,
  - kompletne, aktualne, w wersji źródłowej,
  - w otwartym i niezastrzeżonym formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego,
- przeznaczone do bezpłatnego ponownego wykorzystywania
  - na tych samych zasadach dla każdego użytkownika,
  - bez konieczności potwierdzania tożsamości przez użytkownika.

Dane dostępne w postaci cyfrowej za pośrednictwem Internetu (domena publiczna)

- bez ograniczeń **technicznych**

dostępne w otwartym formacie umożliwiającym przetwarzanie tych danych przy użyciu ogólnie dostępnego otwartego oprogramowania

- bez ograniczeń **finansowych**

- bez ograniczeń **prawnych**

można je ponownie wykorzystać, modyfikować i redystrybuować

(Fenrich 2019; Gruenpeter 2019b; Jachimczyk 2015; Strzelczyk 2017; Szuflińska-Żurawska 2020)

Dlaczego należy
deponować i udostępniać
dane badawcze?

[Odder, Znak drogowy C-5 – "Nakaz jazdy na wprost". 2007. CC BY-SA 2.5](#)

Zalecenia / wymogi

- instytucji naukowych, instytucji finansujących (NCN), wydawców
- polityk otwartości przyjmowanych w instytucjach naukowych
- Komisji Europejskiej – powszechny dostęp do publikacji i danych uzyskanych w wyniku badań finansowanych ze środków publicznych (2012 r.)
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) – ponowne wykorzystanie danych badawczych z działalności badawczo-naukowej finansowanej ze środków publicznych (2019 r.)
- Ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (2021 r.)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego

L 172/74

PL

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

26.6.2019

Artykuł 10

Dane badawcze

1. Państwa członkowskie wspierają dostępność danych badawczych poprzez przyjęcie polityki krajowej oraz podejmowanie odpowiednich działań mających na celu zapewnienie powszechnej dostępności danych badawczych finansowanych ze środków publicznych („polityka otwartego dostępu”), zgodnie z zasadą „otwartości domyślnej” i zgodnie z zasadami FAIR. W tym kontekście należy uwzględnić kwestie związane z prawami własności intelektualnej, ochroną danych osobowych i poufnością, bezpieczeństwem i uzasadnionymi interesami handlowymi zgodnie z zasadą „otwarty jak to najbardziej możliwe, zamknięty jak to konieczne”. Wspomnianą politykę otwartego dostępu kieruje się do organizacji prowadzących badania naukowe i organizacji finansujących badania naukowe.

2. Bez uszczerbku dla art. 1 ust. 2 lit. c) dane badawcze udostępnia się do ponownego wykorzystywania w celach komercyjnych lub niekomercyjnych zgodnie z rozdziałami III i IV, w zakresie, w jakim dane te są finansowane ze środków publicznych i zostały już publicznie udostępnione przez naukowców, organizacje prowadzące badania naukowe lub organizacje finansujące badania naukowe za pośrednictwem repozytorium instytucjonalnego lub tematycznego. W tym kontekście uwzględnia się uzasadnione interesy handlowe, działania związane z transferem wiedzy oraz istniejące już prawa własności intelektualnej.

ROZDZIAŁ IV

NIEDYSKRIMINACJA I UCZCIWY HANDEL

Artykuł 11

Niedyskryminacja

Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego

Art. 10. 1. Podmiot zobowiązany, jeżeli to możliwe, udostępnia lub przekazuje informacje sektora publicznego, jako otwarte dane, w celu ponownego wykorzystywania.

2. Podmiot zobowiązany, który udostępnia lub przekazuje informacje sektora publicznego w celu ponownego wykorzystywania z użyciem systemów teleinformatycznych, jest obowiązany do stosowania formatów danych oraz

protokołów komunikacyjnych i szyfrujących określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 października 2017 r. na podstawie art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2005 r. Nr 37, poz. 625 i 1005), jeżeli to możliwe w formacie przeznaczonym do udostępniania wraz z metadanymi, z wyjątkiem art. 13 ust. 1a tej ustawy.

3. Podmiot zobowiązany, który udostępnia informacje w celu ponownego wykorzystywania przez interfejs programowy zwany dalej „API”, zapewnia dostępność, stabilność, bezpieczeństwo korzystania i standardów, łatwość i utrzymanie przez cały okres eksploatacji i bezpieczeństwo stosowanego API.

Art. 21. Na żądanie wnioskodawcy podmiot zobowiązany wskazuje sposób obliczenia opłaty za ponowne wykorzystywanie w odniesieniu do złożonego przez tego wnioskodawcę wniosku o ponowne wykorzystywanie.

Rozdział 5

Dane badawcze, dane dynamiczne i dane o wysokiej wartości

Art. 22. Dane badawcze, będące w posiadaniu podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, podlegają bezpłatnie ponownemu wykorzystywaniu, jeżeli zostały wytworzone lub zgromadzone w ramach działalności naukowej finansowanej ze środków publicznych oraz są już publicznie udostępniane w systemie teleinformatycznym podmiotu zobowiązanego, w szczególności w repozytorium instytucjonalnym lub tematycznym. Podmiot zobowiązany, udostępniając te dane,

Polityka Narodowego Centrum Nauki dotycząca otwartego dostępu do publikacji (2020)

Prawa autorskie i licencje

Centrum wymaga, aby publikacje, które zawierają wyniki będące efektem realizacji projektu, były dostępne (również te w wersji AAM lub VoR) w formie otwartego dostępu, na licencji *Creative Commons Uznanie autorstwa*, CC BY.

Centrum zaleca domyślne korzystanie z licencji [Creative Commons Attribution CC BY 4.0](#). Alternatywnie można publikować w czasopismach, w ramach umów transformacyjnych, na licencji CC-BY-SA. W przypadkach uzgodnionych z Centrum dopuszczalne jest opublikowanie pracy na licencji CC-BY-ND.

Jeśli publikowanie na podstawie otwartej licencji prowadzi do konfliktu między badaczami a wydawcą, wówczas Centrum, będące członkiem cOAlition S, jest gotowe pełnić rolę mediatora.

Autorzy mogą znaleźć informacje na temat zasad archiwizacji czasopism na stronie Sherpa/ROMEO (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/search.php>)

Dane powiązane (podstawowy zestaw danych) z opublikowanymi artykułami powinny być udostępniane w otwartym repozytorium, tam gdzie to możliwe, zgodnie z warunkami licencji *Creative Commons Public Domain* (licencja CC0), ze standardami cytowania danych zawartych w [Declaration of Data Citation Principles by FORCE 11](#) oraz na zasadach zawartych w [TOP Guidelines](#). Wszystkie publikowane metadane muszą spełniać wytyczne podane przez [OpenAIRE⁷](#) (<https://zenodo.org/record/6918#XqfeHf0zblU>) i zawierać adnotację o finansowaniu ze środków projektu (Narodowe Centrum Nauki, numer projektu).

<nazwa_podmiotu_umowy_I_poziom> (podmiot umowy)
<nazwa_podmiotu_umowy_II_poziom>
<tytuł_naukowy> <imię_1> <imię_2> <nazwisko> (kierownik projektu)

Umowa nr UMO-<nr_rejestracyjny_wniosku>
do projektu badawczego
nr <nr_rejestracyjny_wniosku>
pt. <tytuł_projektu>

Niniejszym oświadczam, że dane zawarte w treści umowy są całkowicie zgodne z danymi wprowadzonymi do bazy danych systemu OSF.

Umowa do projektu badawczego finansowanego przez NCN

- Podmiot i Kierownik projektu zobowiązują się do umieszczania we wszystkich publikacjach oraz opracowaniach będących wynikiem realizacji projektu pełnej nazwy Centrum w języku polskim („Narodowe Centrum Nauki”) lub angielskim („National Science Centre, Poland”) oraz poprawnego numeru rejestracyjnego projektu. Publikacje, w których nie wskazano Centrum jako instytucji finansującej badania, nie będą traktowane jako efekt realizacji projektu i nie będą brane pod uwagę przy jego rozliczeniu. Ponadto Kierownik projektu zobowiązuje się do umieszczenia na AAM adnotacji o następującej treści: "This research was funded in whole or in part by [Funder] [Grant number]. For the purpose of Open Access, the author has applied a CC-BY public copyright licence to any Author Accepted Manuscript (AAM) version arising from this submission”.
- Dane będące podstawą publikacji naukowych stanowiących efekt realizacji projektu badawczego, o których mowa w ust. 2 i ust. 3, powinny być rzetelnie udokumentowane w sposób spełniający zasady maszynowego lub manualnego wyszukiwania, dostępności, interoperacyjności i ponownego użycia (tzw. FAIR Data). Powinny być one udostępniane w repozytorium, tam gdzie to możliwe, zgodnie z warunkami licencji Creative Commons Public Domain (licencja CC0).
- Podmiot i Kierownik projektu zobowiązują się do zamieszczenia w raporcie końcowym Popularyzatorskiego opisu rezultatów projektu, ewentualnego materiału graficznego oraz wyrażają zgodę na ich publikację w materiałach informacyjnych Centrum.
- Podmiot i Kierownik projektu zobowiązują się do uczestniczenia w ankietach i badaniach ewaluacyjnych przeprowadzanych przez Centrum w okresie realizacji projektu i w okresie 5 lat po jego zakończeniu.

Umowa nr: <nr_umowy> - wygenerowana <data> <czas> przez <imię> <nazwisko> [operatora]

- dane powiązane (podstawowy zestaw danych) z opublikowanymi artykułami
- udostępnione w otwartym repozytorium na licencji CC0 **LUB CC-BY (do 31.12.2025 r.)**
- metadane muszą zawierać adnotację o finansowaniu ze środków projektu (NCN, nr projektu)
- dane powinny być rzetelnie udokumentowane w sposób spełniający zasady maszynowego lub manualnego wyszukiwania, dostępności, interoperacyjności i ponownego użycia (tzw. FAIR data)

(Błocki 2023; Instrukcja. Polityka NCN... 2020; Zarządzenie nr 38/2020... 2020)

5.	Udostępnianie i długotrwałe przechowywanie danych 5.1 Kiedy i w jaki sposób będą udostępniane dane z projektu? Czy istnieją ewentualne ograniczenia i zakazy dotyczące ich udostępniania? Warto rozważyć następujące kwestie: <ul style="list-style-type: none"> – W jaki sposób o Państwa danych dowiedzą się potencjalni użytkownicy? – Jak długo będą one przechowywane? 	Dane należy udostępnić możliwie szybko – najpóźniej w momencie publikacji wyników badań. Prosimy również wziąć pod uwagę, w jaki sposób ponowne wykorzystanie Państwa danych zostanie ocenione i stwierdzone przez innych naukowców. Kiedy zostaną
----	--	--

4

NCN

[Wytyczne dla wnioskodawców do uzupełnienia PLANU ZARZĄDZANIA DANymi w projekcie badawczym](#)

	<ul style="list-style-type: none"> – Czy istnieją jakieś ograniczenia i przeszkody uniemożliwiające ich pełne lub częściowe udostępnienie? – Czy wydawcy czasopism będą wymagać składowania danych na poparcie ustaleń publikacji? – Czy udostępnianie danych wymaga zgody uczestników badania? 	udostępnione dane? Prosimy o uzasadnienie długości ich przechowywania ² . Należy również wskazać oczekiwaną datę udostępnienia i określić, czy ulegnie ono opóźnieniu lub ograniczeniu np. w celu publikacji, ochrony własności intelektualnej, czy ubiegania się o patenty. Czy umowa o poufności będzie w stanie zapewnić odpowiednią ochronę danych poufnych?
	5.2 Jak będzie wyglądać selekcja danych przeznaczonych do utrwalenia i gdzie będą one długoterminowo przechowywane (np. w repozytorium danych, archiwum)? Warto rozważyć następujące kwestie: <ul style="list-style-type: none"> – Które dane trzeba zachować, a które zniszczyć z przyczyn wynikających z umów, przepisów prawnych lub regulacji? – W jaki sposób zostanie podjęta decyzja o tym, które dane zachować? – Jaka będzie procedura selekcji przeznaczonych do utrwalenia danych? – Z jakiego repozytorium będą Państwo korzystać? Czy przestrzega ono zasad FAIR Data³? 	Prosimy o określenie, jak i w jakim repozytorium ⁴ zostaną udostępnione dane. Jaki przyjęto plan ich utrwalenia i jak długo będą przechowywane? Prosimy wziąć pod uwagę koszty depozytu i pamięci. Jaka pojemność pamięci będzie niezbędna w okresie trwania projektu? Czy zdecydowali się Państwo na cyfrowe repozytorium prowadzone przez organizację non-profit?

² Dane surowe i przetworzone powinny być przechowywane przez okres odpowiedni dla danej dyscypliny i zastosowanej metodologii. W rozumieniu NCN uzasadniony okres przechowywania danych to minimum 10 lat.

³ Zasady FAIR Data określają szereg atrybutów, jakie musi posiadać opublikowany zbiór danych, aby był łatwy do odnalezienia, dostępny, interoperacyjny i nadający się do wielokrotnego użytku (patrz: Wilkinson et al. (2016), The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship, *Scientific Data* 3, doi:10.1038/sdata.2016.18).

**Dlaczego warto
deponować i udostępniać
dane badawcze?**

Dlaczego warto deponować i udostępniać dane badawcze?

- możliwość ponownego użycia danych w nowych badaniach naukowych

- ✓ nowe analizy, porównania i interpretacje
- ✓ obniżenie kosztów prowadzenia badań
- ✓ oszczędność czasu
- ✓ oszczędność zasobów

nie trzeba powtarzać badań

- możliwość weryfikacji wyników badań naukowych

- ✓ zapewnienie jakości, przejrzystości i dobrych praktyk naukowych

(Gruenpeter 2019b; Grygorowicz i in. 2019; Hofmohl i in. 2009; Jachimczyk 2015; Pampel i Dallmeier-Tiessen 2014)

Dlaczego warto deponować i udostępniać dane badawcze?

- włączenie się w ogólnoświatowe dążenie do otwierania nauki i dostępu do publikacji i danych badawczych
- ciągłość rozwoju nauki – zapoznanie z wcześniejszymi badaniami, kontynuacja badań
- zwiększenie widoczności prowadzonych badań oraz ich wpływu na rozwój nauki (cytowalność)
- długotrwała i bezpieczna archiwizacja

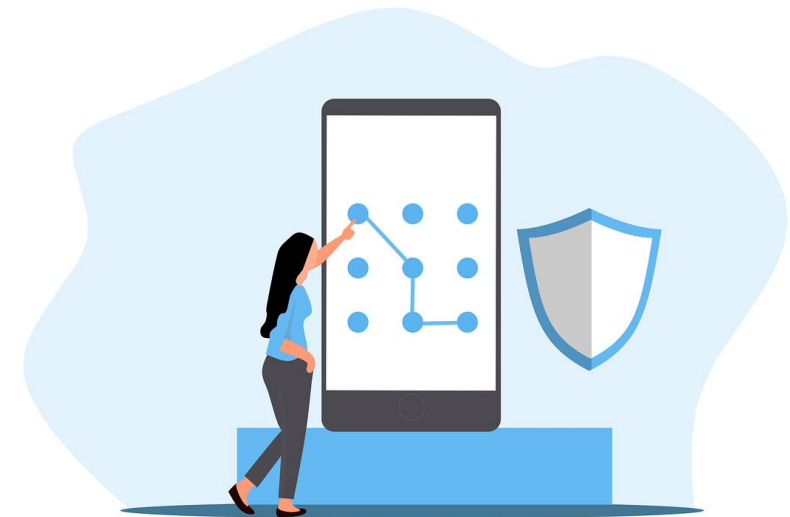
(Gruenpeter 2019b; Grygorowicz i in. 2019; Komisja Europejska 2012; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2015)

**Dlaczego warto
deponować i udostępniać
dane badawcze w repozytoriach?**

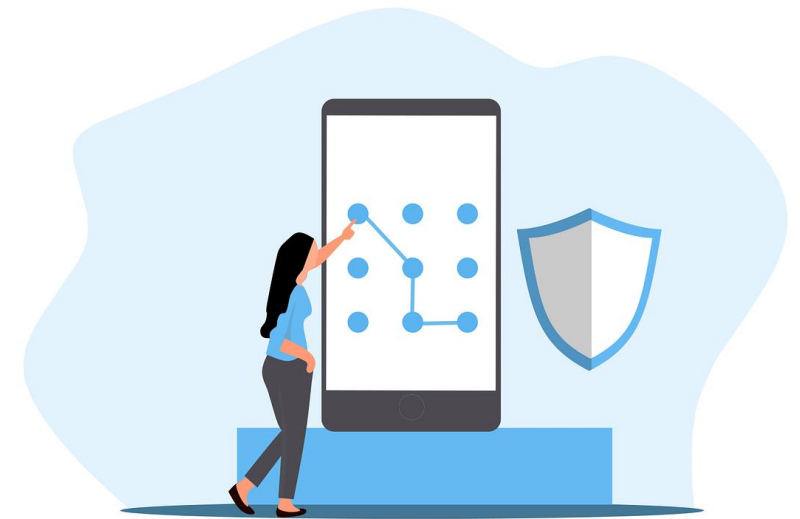
Dlaczego warto deponować i udostępniać dane badawcze w repozytoriach?

- bezpieczne długotrwałe przechowywanie – zabezpieczenie przed utratą danych
- stały adres internetowy
- możliwość uzyskania trwałego identyfikatora (DOI)
- łatwy dostęp, wyszukiwanie
- możliwość powiązania z innymi danymi w internecie (linked open data)

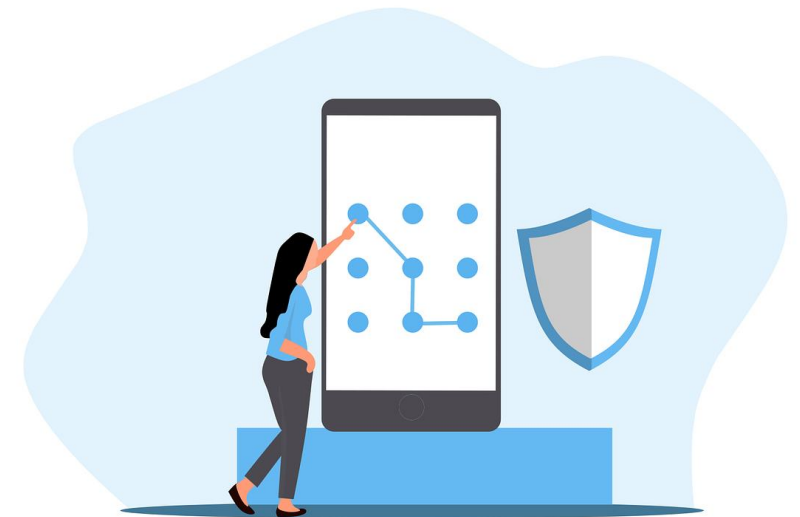
(Gruenpeter 2019b; Hoffman-Sommer i.in. 2016; Jones 2011; Piwowar i in. 2007; Wicherts i Bakker 2012)

- [DRYAD](#)
- [figshare](#)
- [Mendeley Data](#)
- [Zenodo](#)

Przykładowe polskie repozytoria danych badawczych

- [AZON – Atlas Zasobów Otwartej Nauki](#)
- [Most Wiedzy](#)
- [RepOD](#)

Dane badawcze w PPM-UMW

ppm.edu.pl

Polska Platforma Medyczna

Unia Europejska

[Naukowcy](#) [Zasoby nauki](#) [Potencjał badawczy](#) [Konferencje](#) [Upowszechnianie nauki](#) [Więcej](#) [O PPM](#)

- Publikacje
- Doktoraty
- Dane badawcze

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym

Szukaj...

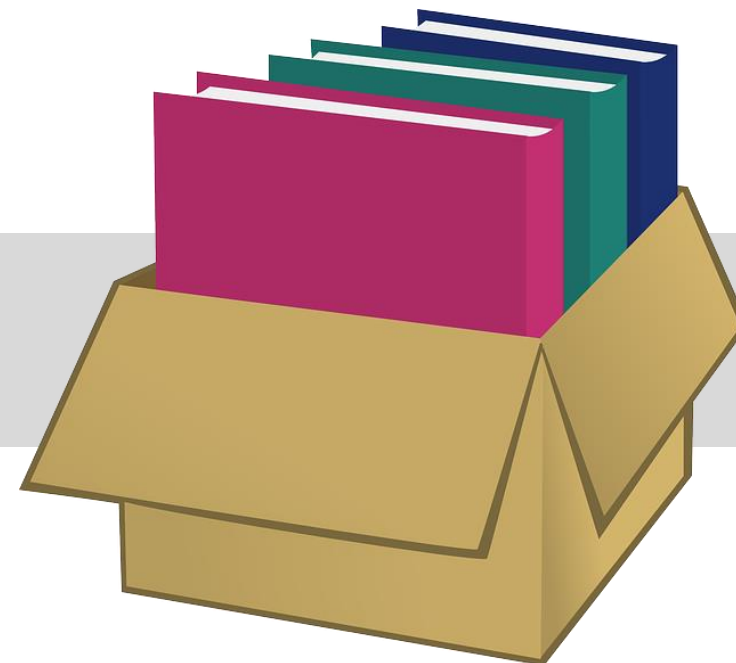
Wszędzie

Szukaj we wszystkich zasobach Polskiej Platformy Medycznej >

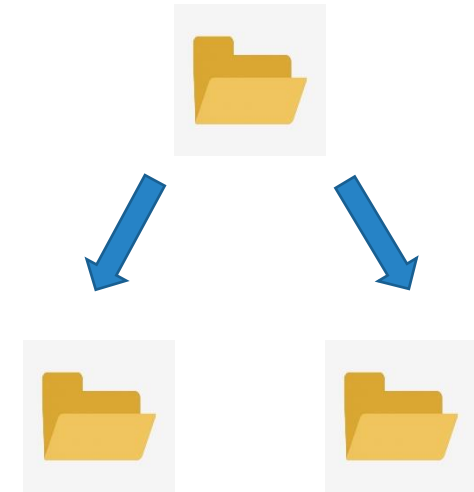
Jednostki UMW	194	Naukowcy	1789	Publikacje	97783	Doktoraty	879	Dane badawcze	10
Patenty	35	Projekty	221	Aparatura badawcza	106	Laboratoria	14	Zespoły	13

Zarządzanie plikami danych badawczych

Zarządzanie plikami danych badawczych

- porządkowanie plików na komputerze, np. w hierarchiczne foldery
- stosowanie efektywnego nazewnictwa plików
- kontrola nad wersjami plików (wersjonowanie)
- tworzenie i przechowywanie kopii zapasowych

(Data Management Services 2018; 2022)

Dobre praktyki w nazewnictwie plików

- Czy łatwo mogę wyszukać potrzebny plik?
- Czy za kilka miesięcy / lat będę w stanie zrozumieć nazwy moich plików?
- Kto jeszcze będzie korzystał z moich plików i czy zrozumie ich nazwy?
- Czy będę aktualizować pliki? (Czy powstaną różne wersje?)
- Jak często będę aktualizować pliki?

(Data Management Services 2018; 2022)

Przygotowanie plików danych badawczych do udostępnienia

F

indable

A

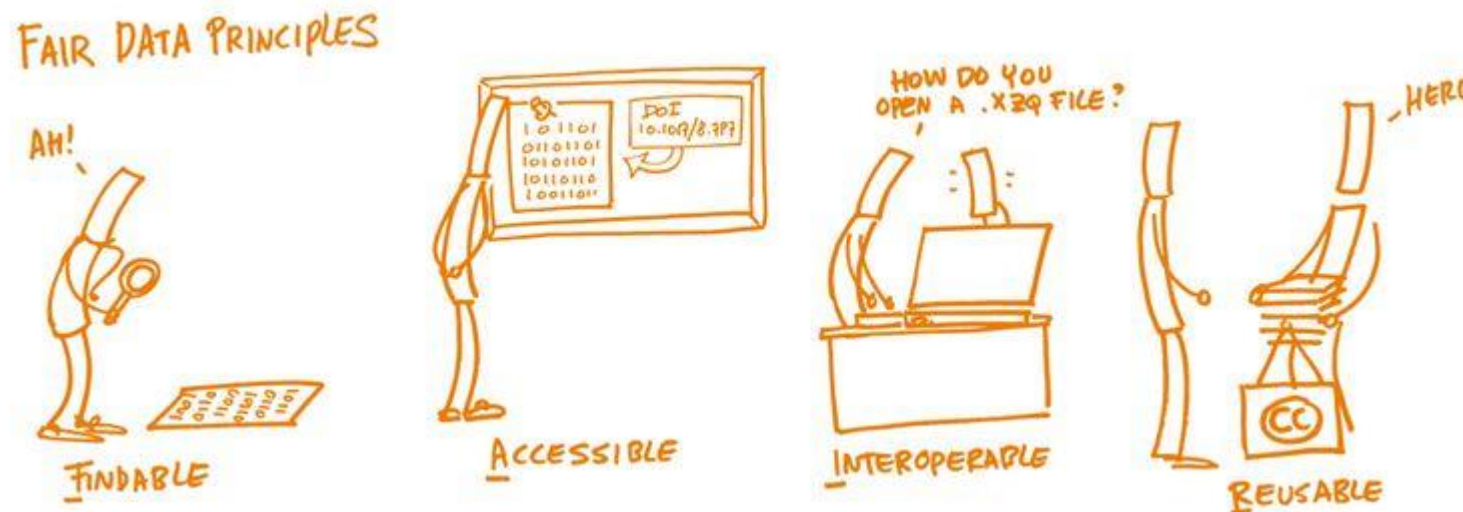
ccessible

I

nteroperable

R

eusable

(Bezjak 2018)

F

Findable

- ✓ możliwe do odnalezienia
- ✓ opisane metadanymi
- ✓ trwałe identyfikatory (DOI)
- ✓ słowa kluczowe

A

Accessible

- ✓ udostępnione publicznie
- ✓ na licencjach
- ✓ **„Tak zamknięte, jak to konieczne i tak otwarte, jak to możliwe”**

I

Interoperable

- ✓ otwarte formaty danych
(.xml, .csv, .odt, .txt, .pdf, .png, .jpg)
- ✓ możliwość wymiany i wykorzystania przez inne osoby oraz maszyny
- ✓ możliwość powiązania z innymi danymi (linked open data)

R

Reusable

- ✓ otwarte licencje
- ✓ określone zasady wykorzystania
- ✓ rzetelna dokumentacja

(Fenrich 2019; Gruenpeter 2019b; Ministerstwo Cyfryzacji 2016)

Dobre praktyki w przygotowywaniu plików do udostępnienia

- otwarte formaty
- efektywne nazewnictwo plików
- uporządkowana i przejrzysta zawartość plików
- plik README

(Gruenpeter 2019b; Grygorowicz i in. 2019; Komisja Europejska 2012; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2015)

Plik tekstowy stanowiący dokumentację umożliwiającą zrozumienie oraz właściwą interpretację udostępnionych danych.

Plik README powinien zawierać informacje o:

- metodologii i kontekście badań
- autorach
- celu badań
- miejscu, czasie oraz sposobie pozyskiwania danych
- języku
- słowach kluczowych
- zawartości zdeponowanych plików z danymi badawczymi
- zastosowanej licencji

	Pyt_16_Czy_informacje_podczas_szkolenia_zwiększyły_Pana_Pani_umiejętności_z_programu_Mendeley_Ankieta_MIE.xls	dostępny od: 28-04-2021	
	Pyt_16_Czy_informacje_podczas_szkolenia_zwiększyły_Pana_Pani_umiejętności_z_programu_Mendeley_Ankieta_MIE.csv	dostępny od: 28-04-2021	
	Metryczka_Status_Ankieta_MIE.xls	dostępny od: 28-04-2021	
	Metryczka_Status_Ankieta_MIE.csv	dostępny od: 28-04-2021	
	README_Ankieta_MIE.pdf	dostępny od: 28-04-2021	

(Milewska 2019; Fenrich2023)

Dane badawcze w UMW

System ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowej UMW

ppm.edu.pl

Zarządzenie nr 177/XVI R/2023 Rektora UMW z dn. 25 października 2023 r.

Polska Platforma Medyczna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (PPM-UMW) stanowi centralny system ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników i doktorantów UMW.

Integralną częścią PPM-UMW jest Repozytorium Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (Repozytorium PPM-UMW), umożliwiające archiwizację i udostępnianie w modelu otwartym:

- pełnych tekstów (artykułów, monografii, rozdziałów, rozpraw doktorskich, patentów i innych dokumentów)
- oraz plików danych badawczych.

Szczegółowe zasady deponowania i udostępniania pełnych tekstów oraz danych badawczych określa [Regulamin Repozytorium PPM-UMW](#) stanowiący [Załącznik nr 1 do zarządzenia](#).

Zarządzenie nr 177/XVI R/2023 Rektora UMW z dn. 25 października 2023 r.

Dane badawcze deponowane w Repozytorium PPM-UMW powinny być:

- rzetelne,
- identyfikowalne,
- dostępne,
- nadające się do przeprowadzenia badań,
- użyteczne poza pierwotnym celem (dla którego zostały zebrane),
- interoperacyjne,
- zanonimizowane.

Deponowanie danych badawczych w Repozytorium PPM-UMW

Twórcy danych badawczych mają możliwość zdeponowania plików danych badawczych w repozytorium zgodnie z:

- zasadami zawartymi w [Regulaminie Repozytorium UMW](#) – Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 177/XVI R/2023,
- Polityką Otwartości PPM przyjętą w UMW [uchwałą Senatu nr 1931](#) z dnia 25 września 2018 r.,
- oświadczeniem o wyborze licencji dla danych badawczych – załącznik do [Regulaminu Repozytorium UMW](#),
- wzorami umów licencyjnych zawartymi w [Zarządzeniu nr 177/XVI R/2023](#).

The screenshot shows the website of the Inspectorate of Defense and Information Security (Inspektorat Spraw Obronnych i Bezpieczeństwa Informacji) at the University of Medicine in Wrocław (UMW). The page features a navigation menu with links for 'Uczelnia', 'Kandydat', 'Student', 'Doktorant', 'Pracownik', 'Nauka', and 'Kontakt', along with a search function labeled 'Szukaj'. The main content area is titled 'Inspektorat Spraw Obronnych i Bezpieczeństwa Informacji' and provides contact information for the office, including the address 'Wybrzeże L. Pasteura 1, budynek A1, parter 50-367 Wrocław' and phone numbers '71 784 11 47, 71 784 15 40, 71 784 15 41'. The email address 'wienczyslaw.bielecki@umw.edu.pl' is also listed. A sidebar titled 'Pracownicy' lists three staff members: 'Pełnomocnik Rektora ds. Ochrony Informacji Niejawnych' (mgr Wierczysław BIELECKI), 'Kierownik Kancelarii Niejawnej Pracownik ds. Obronnych, OC i Zarządzania Kryzysowego' (mgr inż. Konrad STRUCZYK), and 'Inspektor Ochrony Danych' (Iwona PILARSKA). The contact information for the Data Protection Officer is highlighted with a red box.

UNIWERSYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU

Uczelnia Kandydat Student Doktorant Pracownik Nauka Kontakt Szukaj

Inspektorat Spraw Obronnych i Bezpieczeństwa Informacji

Inspektorat Spraw Obronnych i Bezpieczeństwa Informacji

Wybrzeże L. Pasteura 1, budynek A1, parter
50-367 Wrocław
tel.: 71 784 11 47, 71 784 15 40, 71 784 15 41
faks: 71 784 00 35
e-mail: wienczyslaw.bielecki@umw.edu.pl

Pracownicy

Pełnomocnik Rektora ds. Ochrony Informacji Niejawnych
mgr Wierczysław BIELECKI
tel.: 71 784 11 47
e-mail: [wienczyslaw.bielecki@umw.edu.pl](mailto:wieczyslaw.bielecki@umw.edu.pl)

**Kierownik Kancelarii Niejawnej
Pracownik ds. Obronnych, OC i Zarządzania Kryzysowego**
mgr inż. Konrad STRUCZYK
tel.: 71 784 15 40
kom.: 695 224 405
e-mail: konrad.struczyk@umw.edu.pl

Inspektor Ochrony Danych
Iwona PILARSKA
tel.: 71 784 11 47
kom.: 887 420 111
e-mail: IOD@umw.edu.pl

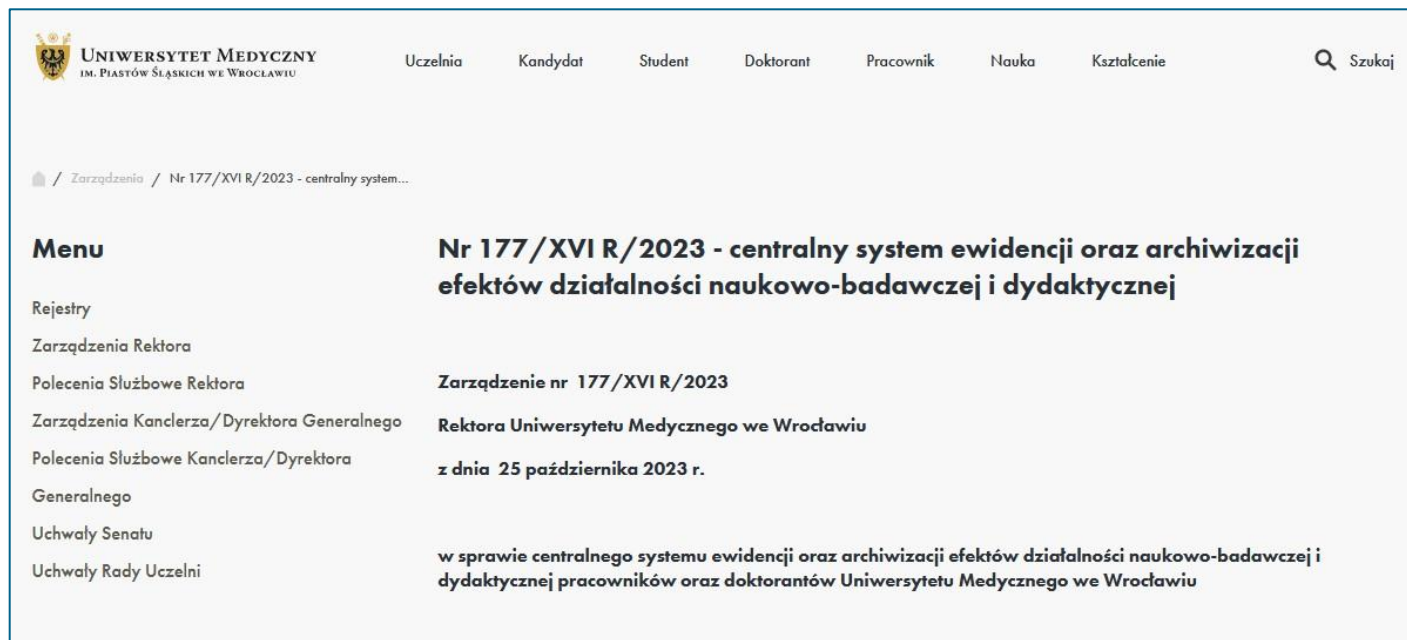
Jak deponować dane badawcze w PPM-UMW?

Oświadczenie o wyborze licencji dla danych badawczych

ppm.edu.pl

Oświadczenie stanowi Załącznik do Regulaminu Repozytorium UMW

([Zarządzenie nr 177/XVI R/2023](#) Rektora UMW z dn. 25 października 2023 r.)

The screenshot shows the website of the University of Medicine in Wrocław. The header includes the university logo and name, along with navigation links for 'Uczelnia', 'Kandydat', 'Student', 'Doktorant', 'Pracownik', 'Nauka', and 'Kształcenie'. A search bar is located on the right. The main content area displays the title of the regulation: 'Nr 177/XVI R/2023 - centralny system ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej'. Below the title, it specifies the date of the regulation: 'Zarządzenie nr 177/XVI R/2023 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 października 2023 r.' and the subject: 'w sprawie centralnego systemu ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników oraz doktorantów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu'. A 'Menu' section on the left lists various university services.

Załącznik nr 1
do Regulaminu Repozytorium
Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu
(zarządzenie Rektora nr 177/XVI R/2023)

OŚWIADCZENIE O WYBORZE LICENCJI DLA DANYCH BADAWCZYCH

Ja/My niżej podpisany/i:

Oświadczam/y, że jako osoba/y posiadająca/e prawa osobiste do danych badawczych pt.

zapoznałem/-am się z Regulaminem Repozytorium Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 177/XVI R/2023 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 października 2023 r. w sprawie centralnego systemu ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników oraz doktorantów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i akceptuję jego treść oraz udzielam wszystkim użytkownikom Repozytorium UMW licencji na warunkach następującej licencji Creative Commons (dopuszczalny zapis skrótowy):

(data i podpis/y)

- Oświadczenie o wyborze licencji dla danych badawczych przekazuje redaktor systemu PPM-UMW pracownikowi naukowemu po zdeponowaniu przez niego danych badawczych w Repozytorium PPM-UMW.
- Oświadczenie można również pobrać ze strony internetowej Biblioteki UMW – z zakładki [„Dane badawcze”](#).

Uzupełnione i podpisane oświadczenie należy dostarczyć w formie **drukowanej lub cyfrowej** do Działu Informacji Naukowej i Promocji po zdeponowaniu danych w Repozytorium PPM-UMW.

Szczegółowe informacje o dodanych plikach danych badawczych (PPM-UMW)

Prosimy o podanie poniższych dodatkowych informacji do zamieszczenia w rekordzie danych badawczych.

...

1. Podaj imię i nazwisko (osoba deponująca dane w PPM-UMW)

2. Podaj tytuł (zestawu) danych badawczych zdeponowanych w PPM-UMW

3. Streszczenie w języku polskim

4. Streszczenie w języku angielskim

- **Bednarek-Michalska, Bożena.** 2010. [*Otwarta nauka – Open Access*](#). Warszawa: Koalicja Otwartej Edukacji.
- **Bezjak, Sonja, April Clyburne-Sherin, Philipp Conzett, Pedro L. Fernandes, Edit Görögh, Kerstin Helbig, Bianca Kramer, i in.** 2018. [*The Open Science Training Handbook*](#).
- **Błocki, Zbigniew.** 2018. [*List dyrektora NCN ws. „drapieżnych czasopism” \(predatory journals\)*](#). Narodowe Centrum Nauki.
- **Błocki, Zbigniew.** 2023. [*Pismo w sprawie złagodzenia zapisów dotyczących „Polityki Narodowego Centrum Nauki dot. otwartego dostępu do publikacji”*](#). Narodowe Centrum Nauki.
- **Czarny, Gabriela, Anna Wałek.** 2022. [*Otwarte dane badawcze w polityce i praktyce NCN*](#). Narodowe Centrum Nauki.
- **Data Management Services.** 2018. [*Research Data Management: Strategies for Data Sharing & Storage*](#). Massachusetts Institute Of Technology.
- **Data Management Services.** 2022. [*Data Management: File Organization*](#). Massachusetts Institute Of Technology.
- **Fenrich, Wojciech.** 2019. [*Selekcja i przygotowanie danych badawczych do udostępnienia*](#). Warszawa: Uniwersytet Warszawski.
- **Fenrich, Wojciech, Natalia Gruenpeter, Krzysztof Siewicz, Jakub Szprot.** 2023. [*Zarządzanie danymi badawczymi. Poradnik dla naukowców i data stewardów*](#).
- **Górska, Monika.** 2015. Jak ustrzec się przed internetowymi oszustami, czyli uwaga na fałszywe czasopisma i „drapieżnych wydawców”! [*Gazeta Uczelniana*](#) 21 9(213): 21–24.

- **Gruenpeter, Natalia.** 2019. [Warsztaty z zarządzania danymi badawczymi](#). Łódź.
- **Grygorowicz, Anna, Agnieszka Milewska, i Natalia Wiśniewska.** 2019. [Otwarte dane medyczne: morze potencjału, ocean wyzwań](#). W: *I Kongres Bibliotek Szkół Wyższych, 12-14 czerwca 2019, Łódź*.
- **Hoffman-Sommer, Marta, Michał Starczewski, i Krzysztof Siewicz.** 2016. [Otwarty dostęp w sektorze publicznym](#). W: *Warsztaty dotyczące otwartego dostępu w sektorze publicznym w obszarze nauki, kultury, dziedzictwa narodowego i administracji*.
- **Hofmoki, Justyna, Alek Tarkowski, Bożena Bednarek-Michalska, Krzysztof Siewicz, i Jakub Szprot.** 2009. [Przewodnik Po Otwartej Nauce](#). Warszawa.
- [Instrukcja. Polityka NCN dotycząca otwartego dostępu do publikacji](#). 2021.
- **Jachimczyk, Adam.** 2015. Otwarte dane badawcze. Casus polskich instytutów badawczych. *Zagadnienia Naukoznawstwa* 51 (4(206)): 409–24.
- **Jones, Sarah.** 2011. [How to Develop a Data Management and Sharing Plan](#). W: *DCC How-to Guides*. Edinburgh: Digital Curation Centre.
- **Komisja Europejska.** 2012. [Zalecenie Komisji z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony \(2012/417/UE\)](#).
- **Milewska, Agnieszka, Natalia Wiśniewska.** 2019. [Pierwsze w Polsce biblioteczne otwarte dane badawcze – od teorii do praktyki](#). *Medical Library Forum* 12(1):2-8.
- **Ministerstwo Cyfryzacji.** 2016. [Program Otwierania Danych Publicznych Na Lata 2016-2020. Załącznik Nr 1](#).

- **Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.** 2015. [Kierunki Rozwoju Otwartego Dostępu Do Publikacji i Wyników Badań Naukowych w Polsce.](#) W: *Ministerstwo Edukacji i Nauki - Portal Gov.Pl.*
- **MIT Libraries Data Management Services.** 2020. [Worksheet: Naming and Organizing your Files and Folders.](#) Massachusetts Institute Of Technology.
- **Pampel, Heinz, Sünje Dallmeier-Tiessen.** 2014. [Open Research Data: From Vision to Practice.](#) W: *Opening Science: The Evolving Guide on How the Internet Is Changing Research, Collaboration and Scholarly Publishing.* Red. Sönke Bartling, Sascha Friesike. 213–24. Cham: Springer International Publishing.
- **Parlament Europejski, i Rada Unii Europejskiej.** 2019. [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.](#)
- **Piowar, Heather A., Roger S. Day, Douglas B. Fridsma.** 2007. [Sharing Detailed Research Data Is Associated with Increased Citation Rate.](#) *PLoS ONE* 2 (3): e308.
- **Roźniakowska-Kłosińska, Małgorzata.** 2018. [Otwarte dane badawcze w warsztacie pracy naukowca.](#) *Biuletyn EBIB* 6 (6): 1–6.
- **Strzelczyk, Edyta.** 2017. [Otwarte dane badawcze - kolejny krok do otwierania nauki.](#) W: *Bibliograficzne bazy danych: perspektywy i problemy rozwoju. III Konferencja Naukowa Konsorcjum BazTech, Kraków, 26-27 czerwca 2017.* Red. Iwona Sójkowska, Lidia Derfert-Wolf. Materiały Konferencyjne EBIB, nr 25. Stowarzyszenie EBIB.

- **Szuflita-Żurawska, Magdalena.** 2020. Plan Zarządzania Danymi.
- [Uchwała Nr 1931 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 września 2018 r. w sprawie przyjęcia Polityki Otwartości Polskiej Platformy Medycznej.](#)
- [Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.](#)
- **Wicherts, Jelte M., Marjan Bakker.** 2012. [Publish \(Your Data\) or \(Let the Data\) Perish! Why Not Publish Your Data Too?](#) *Intelligence* 40 (2): 73–76.
- [Wskazówki dotyczące poprawnego raportowania informacji o sposobie publikowania wyników projektów.](#) W: *Narodowe Centrum Nauki*.
- [Zarządzenie nr 38/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki w sprawie ustalenia Polityki Narodowego Centrum Nauki dotyczącej otwartego dostępu do publikacji z dnia 27-05-2020".](#)
- [Zarządzenie nr 177/XVI R/2023 Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 25 października 2023 r. w sprawie centralnego systemu ewidencji oraz archiwizacji efektów działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej pracowników oraz doktorantów Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.](#)

Dział Informacji Naukowej i Promocji

Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego
we Wrocławiu

✉ informacja.naukowa@umw.edu.pl

✉ danebadawcze@umw.edu.pl

☎ 71 / 784 19 29

